

Rutiner - vigselförrättare och begravningsförrättare

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

- att godkänna upprättat förslag till Rutiner för vigselförrättare och begravningsförrättare,
- att delegera till kommunstyrelsens arbetsutskott att utse borgerliga begravningsförrättare och besluta om arvoden till dessa och
- att uppdra åt kommunstyrelsens arbetsutskott att besluta om reseersättning ska utgå till utsedda borgerliga begravningsförrättare.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har uppdragit åt kommunkontoret att presentera en rutin gällande vigselförrättare i Lunds kommun och ärendet har härefter kommit att innefatta även begravningsförrättare.

Kommunkontoret har tagit fram förslag till rutiner avseende borgerliga vigselförrättare och begravningsförrättare.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2020-01-18 Rutiner vigselförrättare och begravningsförrättare
- Förslag till Rutiner – vigselförrättare och begravningsförrättare
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2020-09-28 § 317
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2019-06-17 § 198

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har uppdragit åt kommunkontoret att presentera en policy gällande vigselförrättare i Lunds kommun. Ärendet har härefter kommit att innefatta även begravningsförrättare. För att få en bild av hur andra kommuner hanterar frågor kring utseende av vigselförrättare och begravningsförrättare har kommunkontoret inhämtat upplysningar

2021-01-18

Diarienummer

KS 2019/0639

från Malmö stad, Helsingborgs stad och Uppsala kommun. Ingen av dessa har någon skriftlig rutin för hanteringen eller några fastställda kriterier för vem som förordas respektive utses.

Borgerliga vigselförrättare - bakgrund

Regler om förordnande av borgerliga vigselförrättare och om vigsel finns i äktenskapsbalken och i förordningen (2009:263) om vigsel som förrättas av särskilt förordnade vigselförrättare. Det ankommer på länsstyrelsen att efter en lämplighetsprövning förordna vigselförrättare. Ett sådant förordnande ska gälla för viss period, om det inte har begränsats att gälla till en angiven dag.

Länsstyrelsen utser det antal vigselförrättare som det finns behov av i länets kommuner. När Länsstyrelsen Skåne remitterar ansökan om att förordnas som borgerlig vigselförrättare önskar länsstyrelsen som regel särskilt besked om hur kommunen bedömer behovet av vigselförrättare. Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar på delegation yttrande till länsstyrelsen avseende förordnande av borgerliga vigselförrättare. Länsstyrelsen Skåne har den 28 januari 2020 gjort bedömningen att det för närvarande finns tillräckligt många borgerliga vigselförrättare i länet för att tillgodose det allmännas behov. Länsstyrelsen anger att ansökningar från enskild kommer att avslås på grund av att det för närvarande inte finns något behov av ytterligare vigselförrättare i länet. Om någon kommun anser sig behöva ytterligare vigselförrättare kan den kommunen skicka in ett förslag på lämplig person för förordnande till länsstyrelsen.

Det är ett hedersuppdrag att vara borgerlig vigselförrättare. Ersättning utgår från länsstyrelsen med f.n. 110 kronor för en vigsel och sedan ytterligare 30 kronor per vigsel för fler vigslar samma dag. Något arvode utgår inte från Lunds kommun.

I Lunds kommun är merparten av de förordnade vigselförrättarna personer som är eller tidigare varit förtroendevalda i kommunen. För dessa vigselförrättare sköts administrationen kring vigslarna (bokning av vigsel i Rådhuset, hantering av intresseanmälan med önskemål om vigsel på annan plats, dokument, redovisning till länsstyrelsen för ersättning m.m.) av kommunkontoret. Dessa vigselförrättare kallas årligen till ett planeringsmöte för att bestämma kommande års datum för vigslar samt diskutera eventuella aktuella frågor. Enligt beslut av kommunfullmäktige år 2012 tas en avgift ut för vigsel på 1 000 kr om ingen av de blivande makarna är folkbokförd i Lunds kommun.

2021-01-18

Diarienummer

KS 2019/0639

Övriga vigselförrättare sköter själva all administration. Vid förfrågan om vigsel på annan plats än Rådhuset mejlas dock denna ut till samtliga vigselförrättare.

Enligt 4 kap. 1 § äktenskapsbalken ska vittnen närvara vid vigseln. Sedan ett par år tillbaka tillhandahåller Lunds kommun inte vittnen utan brudparet ansvarar för att vittnen närvarar.

Borgerliga begravningsförrättare - bakgrund

Den som håller i en borgerlig begravning brukar kallas för begravningsförrättare eller officiant. Det finns inga formella krav på vem som kan vara förrättare. Många kommuner utser personer som kan anlitas som begravningsförrättare. Med anledning av en motion om kommunal service för borgerlig begravning beslutade kommunfullmäktige år 1980 att uppdra åt kommunstyrelsen att utse personer som skulle officiera vid borgerliga begravningar samt att bestämma om arvoden till officianterna.

I Lunds kommun finns för närvarande fyra borgerliga begravningsförrättare utsedda. Dessa är personer som är eller har varit förtroendevalda samt en tidigare tjänsteperson i kommunen och de har varit utsedda sedan år 1993, 2008 respektive 2011. Det första beslutet om utseende av officianter togs i kommunstyrelsen. Därefter har beslut om såväl utseende av begravningsförrättare som avslag på anhållan om att bli utsedd till detsamma fattats av kommunstyrelsens arbetsutskott. Kommunkontoret har inte funnit någon delegation avseende detta till utskottet. Då inget annat framkommit föreslås arbetsutskottet även fortsättningsvis fatta dessa beslut, föreslås att detta, liksom beslut om arvoden till begravningsförrättare, förs in i kommunstyrelsens delegationsordning.

Allmänhetens kontakt med de av kommunen utsedda begravningsförrättarna sker genom begravningsbyråerna, som underrättas då begravningsförrättare utsetts.

Den som anlitar en av kommunen utsedd begravningsförrättare betalar inte för detta. Enligt beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott år 2002, så utgår ersättning till kommunens officianter vid borgerliga begravningar med ett helt sammanträdesarvode. Detta har hittills tillämpats i de fall begravningen ägt rum i Lunds kommun och den avlidne var folkbokförd i Lunds kommun. Något beslut om att ersättning ska utgå för resekostnader har såvitt känt inte fattats. Sådan ersättning betalas dock ut och kommunkontoret föreslår att kommunstyrelsen uppdrar åt arbetsutskottet att besluta om reseersättning fortsättningsvis och i vilken utsträckning ska utgå eller ej.

2021-01-18

Diarienummer

KS 2019/0639

Kommunkontoret hanterar arvode till begravningsförrättarna.

Omvärldsbevakning

Malmö stad har hittills valt att inte aktivt förorda vigselförrättare då detta inte är en tvingande kommunal uppgift. Det är kommunstyrelsen som yttrar sig över ansökan om förordnande som vigselförrättare och detta har hanterats så att kommunstyrelsen i de flesta fall inte har någon erinran (privatpersoner) och om det är en väl känd politiker så väljer kommunstyrelsen att tillstyrka. När en ny mandatperiod börjar nominerar Helsingborgs kommunstyrelse vigselförrättare och skickar förslaget till länsstyrelsen. Partierna nominerar sina respektive kandidater i förhållande till mandatfördelning och stadens behov av vigselförrättare. Vid remiss från länsstyrelsen gällande önskemål om att bli vigselförrättare yttrar sig kommunstyrelsens ordförande på delegation och det brukar anges att behov av ytterligare vigselförrättare i Helsingborg inte föreligger men att Helsingborgs stad inte har något att erinra mot att sökande förordas som vigselförrättare under förutsättning att hen själv ansvarar för all vigseladministration. I Uppsala kommun utses vigselförrättarna för mandatperioden (historiskt sett fyra stycken - det finns en gammal överenskommelse vilka partier de representerar) och det är kommunfullmäktige som lämnar förslag till länsstyrelsen. Vid remiss från länsstyrelsen brukar kanslichefen avge yttrande att kommunen har de vigselförrättare man behöver och i övrigt inte har något att anföra.

Varken Malmö stad eller Helsingborgs stad utser borgerliga begravningsförrättare. Malmö stad arvoderar borgerliga begravningsförrättare som kommer in med begäran om ersättning men kommunfullmäktige har den 3 september i år beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2021 upphäva sitt beslut från 1966 om att kommunen ska bistå allmänheten med anvisande av borgerliga begravningsförrättare samt att kommunen ska betala ersättning till begravningsförrättare utanför Svenska kyrkan. I Uppsala kommun utses begravningsförrättare av kommunfullmäktige för mandatperioden. Det är partiernas valberedningar som nominerar dem och det finns en gammal överenskommelse vilka partier som de representerar.

Synpunkter på förslaget

Kommunstyrelsens arbetsutskott har återremitterat ärendet till kommunkontoret med uppdrag att inför beslut i kommunstyrelsen inhämta synpunkter på förslaget från dagens vigsel- och begravningsförrättare.

2021-01-18

Diarienummer

KS 2019/0639

Från vigselförrättare och begravningsförrättare har följande synpunkter inkommit; att ärendet borde innehålla en omvärldsanalys beträffande kommunalt arvode/ersättning till vigselförrättare, att yttrande avseende behovet av fler officianter respektive förslag på lämpliga personer bör/kan inhämtas från begravningsbyråerna, att det är tveksamt om personen behöver vara anställd i Lunds kommun men att kravet på bosättning i Lund är rimligt samt att det är oklart hur bedömningen av vem som har särskilt goda förutsättningar ska göras.

Kommunkontoret anser att frågan om kommunalt arvode till vigselförrättare kan hanteras i samband med en kommande översyn av kommunens bestämmelser om ekonomisk ersättning till förtroendevalda i Lunds kommun. De framförda synpunkterna i övrigt föranleder inte någon ändring i kommunkontorets förslag men synpunkterna bör beaktas vid en framtida utvärdering av rutinerna.

Föredragning

Kommunkontoret har i dialog med kommunfullmäktiges presidium tagit fram förslag till rutiner avseende vigselförrättare och begravningsförrättare. Kommunstyrelsen föreslås godkänna rutinerna.

Beredning

Ärendet har beretts på kommunkontoret. Kontakter för omvärldsbevakning har tagits med Malmö stad, Helsingborgs stad och Uppsala kommun.

Dagens vigsel- och begravningsförrättare har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, rättsenheten
Kommunkontoret, utredning, kansli och externa relationer

2021-01-18

Diarienummer

KS 2019/0639

För kännedom:

--